

กฎหมายล้มละลาย

การบรรยายครั้งที่ ๓

โดย อาจารย์ ดร.กนก จุลมนต์

ผู้พิพากษาศาลชั้นต้นประจำกองผู้ช่วยผู้พิพากษาศาลฎีกา

วันพฤหัสบดีที่ ๒๗ พฤศจิกายน ๒๕๖๗

ณ เนติบัณฑิตยสภา

ข้อสอบสมัยที่ ๗๔

โจทก์ฟ้องว่า จำเลยทั้งสองเป็นหนี้โจทก์ตามคำพิพากษาของศาลจังหวัดพิษณุโลก ซึ่งพิพากษาให้จำเลยทั้งสองกับพวกรวม ๕ คน ร่วมกันชำระเงิน ๕ ล้านบาท พร้อมดอกเบี้ยอัตราร้อยละ ๕ ต่อปี ของจำนวนดังกล่าวนับถัดจากวันฟ้องเป็นต้นไปจนกว่าจะชำระเสร็จแก่โจทก์ หากไม่ชำระ ให้ยึดทรัพย์จำนองที่ดิน โฉนดเลขที่ ๑๑๗ ของจำเลยที่ ๑ ออกขายทอดตลาดนำเงินมาชำระหนี้ หากได้เงินไม่พอชำระหนี้ ให้ยึดทรัพย์สินอื่นของจำเลยทั้งสองกับพวกออกขายทอดตลาดนำเงินมาชำระหนี้ให้แก่โจทก์จนกว่าจะครบ ภายหลังจากศาลมีคำพิพากษา จำเลยทั้งสองกับพวกไม่ชำระหนี้ โจทก์นำเจ้าพนักงานบังคับคดียึดทรัพย์จำนองดังกล่าว ขณะนี้อยู่ระหว่างขายทอดตลาด โจทก์ขอตีราคาทรัพย์จำนองดังกล่าวตามราคาประเมินของเจ้าพนักงานบังคับคดีจำนวนหนึ่งล้านบาท

ข้อสอบสมัยที่ ๗๔ (ต่อ)

คำนวณถึงวันฟ้อง จำเลยทั้งสองคงค้างชำระหนี้ โจทก์เป็นเงิน ๕,๕๐๐,๐๐๐ บาท

เมื่อนำราคาประเมินทรัพย์สินจำนองหักกับจำนวนหนี้แล้วคงเหลือหนี้ ๔,๕๐๐,๐๐๐

บาท โจทก์สืบหาทรัพย์สินอื่นๆของจำเลยทั้งสองแล้วแต่ไม่พบ จำเลยทั้งสองมี

หนี้สินล้นพ้นตัว ขอให้ศาลมีคำสั่งพิทักษ์ทรัพย์ของจำเลยทั้งสองเด็ดขาดและ

พิพากษาให้จำเลยทั้งสองล้มละลาย จำเลยที่ ๑ ไม่ยื่นคำให้การและขาดนัดพิจารณา

จำเลยที่ ๒ ให้การว่า ราคาที่แท้จริงของที่ดินทรัพย์สินจำนองสูงกว่าราคาที่ดินที่โจทก์

กำหนดมาซึ่งเมื่อหักกับจำนวนหนี้แล้ว เหลือหนี้ยังไม่ถึง ๑,๐๐๐,๐๐๐ บาท

คำฟ้องของโจทก์จึงไม่ชอบด้วยพระราชบัญญัติล้มฯ มาตรา ๑๐ (๒)

ข้อสอบสมัยที่ ๓๔ (ต่อ)

ประกอบกับที่ดินทรัพย์จํานองยังมีได้ขายทอดตลาด หนี้ตามฟ้องจึงยังไม่
อาจกำหนดจำนวนได้โดยแน่นอน นอกจากนี้การที่โจทก์ฟ้องจําเลยทั้ง
สองเป็นคดีล้มละลายโดยไม่ฟ้องจําเลยร่วมอีก ๓ คน ในคดีแพ่งด้วยเป็น
การใช้สิทธิโดยไม่สุจริต ขอให้ยกฟ้อง ศาลล้มละลายกลางพิจารณาแล้ว
วินิจฉัยว่าข้อเท็จจริงรับฟังได้ตามฟ้อง จึงมีคำสั่งพิทักษ์ทรัพย์ของจําเลย
ทั้งสองเด็ดขาดตามพระราชบัญญัติล้มละลาย พ.ศ. ๒๔๘๓ มาตรา ๑๔
ให้วินิจฉัยว่า คำสั่งพิทักษ์ทรัพย์ของจําเลยทั้งสองเด็ดขาดชอบด้วย
กฎหมายหรือไม่

ธงคำตอบ สมัย ๗๔

ในการพิจารณาว่าเจ้าหนี้ซึ่งฟ้องลูกหนี้ให้ล้มละลายเป็นเจ้าหนี้มีประกันหรือไม่นั้น ต้องพิจารณาว่าเจ้าหนี้ดังกล่าวมีสิทธิเหนือทรัพย์สินของลูกหนี้หรือไม่ คดีนี้ปรากฏว่า โจทก์มีเพียงทรัพย์สินของจำเลยที่ ๑ ที่จำนองไว้เป็นประกันหนี้ โจทก์จึงมีฐานะเป็นเจ้าหนี้มีประกันเฉพาะในส่วนของจำเลยที่ ๑ ตามพระราชบัญญัติล้มละลาย พ.ศ. ๒๔๘๓ มาตรา ๖ การฟ้องคดีเฉพาะในส่วนของจำเลยที่ ๑ เท่านั้นที่ โจทก์ต้องปฏิบัติตามมาตรา ๑๐ ในส่วนของจำเลยที่ ๒ ซึ่ง โจทก์มิได้มีฐานะเป็นเจ้าหนี้มีประกันจึงไม่ต้องปฏิบัติตามมาตราดังกล่าว คำฟ้อง โจทก์จึงชอบแล้ว

ธงคำตอบ สมัย ๗๔ (ต่อ)

ส่วนที่จำเลยที่ ๒ โต้แย้งว่าหนี้ตามฟ้องของโจทก์ยังไม่อาจกำหนดจำนวนได้โดยแน่นอนนั้น เมื่อหนี้ที่โจทก์นำมาฟ้องจำเลยทั้งสองให้ล้มละลายเป็นหนี้ตามคำพิพากษาจึงเป็นหนี้ที่อาจกำหนดจำนวนได้โดยแน่นอนแล้ว แม้จะยังมีได้มีการขายทอดตลาดทรัพย์สินจำนองก็ไม่อาจทำให้หนี้ที่อาจกำหนดจำนวนได้โดยแน่นอนแล้วกลับกลายเป็นหนี้ที่ไม่อาจกำหนดจำนวนได้โดยแน่นอนแต่อย่างใด

ธงคำตอบ สมัย ๗๔ (ต่อ)

ส่วนที่จำเลยที่ ๒ โต้แย้งประการสุดท้ายว่าโจทก์ฟ้องคดีโดยไม่สุจริต เพราะไม่ได้ฟ้องจำเลยร่วมอีกสามคนด้วยนั้น เนื่องจากมูลหนี้ตามคำพิพากษาพิพากษาให้จำเลยทั้งสองกับพวกร่วมกันรับผิดชอบชำระหนี้ ดังนั้นเจ้าหนี้จะเรียกชำระหนี้จากลูกหนี้แต่ละคนใดคนหนึ่งสิ้นเชิงหรือแต่โดยส่วนก็ได้ตามแต่จะเลือก แต่ลูกหนี้ทั้งปวงก็ยังคงต้องผูกพันอยู่ทั่วทุกคน จนกว่าหนี้นั้นจะได้ชำระเสร็จสิ้นเชิงตามปพพ. ม. ๒๕๑ เมื่อหนี้ที่จำเลยทั้งสองกับพวกต้องรับผิดชอบมิได้ชำระแก่โจทก์ โจทก์ย่อมมีสิทธิเรียกร้องให้จำเลยทั้งสองในฐานะลูกหนี้ร่วมชำระหนี้ทั้งหมดแก่โจทก์ โดยการฟ้องจำเลยทั้งสองเป็นคดีล้มละลายได้ เมื่อข้อเท็จจริงรับฟังยุติตามฟ้อง คำสั่งของศาลล้มละลายกลางที่ให้พิทักษ์ทรัพย์ของจำเลยทั้งสองเด็ดขาดจึงชอบแล้ว (เทียบฎีกาที่ ๕๖๗๖/๖๐)

การขอให้ล้มละลาย

หมวด ๑ กระบวนพิจารณาตั้งแต่ขอให้ล้มละลายจนถึงปลดจากล้มละลาย

หมวด ๒ กระบวนพิจารณาในกรณีที่ลูกหนี้ตาย

หมวด ๓ กระบวนพิจารณาในกรณีที่ลูกหนี้เป็นห้างหุ้นส่วนสามัญ ห้างหุ้นส่วนจำกัด บริษัทจำกัด หรือนิติบุคคลอื่น

๒. การขอให้ล้มละลายในกรณีอื่น

๒.๑ ในกรณีที่ลูกหนี้ตาย (หมวด ๒)

(ฟ้องขอให้จัดการทรัพย์สินมรดกของลูกหนี้)

๒.๑.๑ กรณีที่ลูกหนี้ตายก่อนถูกฟ้องคดี (ม. ๘๒ – ๘๔)

- ป.วิ.พ. ม. ๑(๑๑) “คู่ความ” หมายความว่า บุคคลผู้ยื่นคำฟ้องหรือถูกฟ้องต่อศาล...

ฎ. ๔๒๖๒/๒๕๕๖ (ม.๘๓, ๒๒, ๒๔)

การที่ โจทก์ฟ้องขอให้จัดการทรัพย์สินมรดกของ ส. ตาม
พรบ.ล้มๆ โดยมีคำขอให้หมายเรียก ข. ซึ่งเป็นผู้จัดการมรดก
ของ ส. เข้ามาแก้คดีแทนลูกหนี้ที่ตาย จึงชอบด้วยบทบัญญัติ
ดังกล่าวแล้ว ส่วนที่ ข. ถูกพิทักษ์ทรัพย์เด็ดขาดในคดีอื่น
ก่อน โจทก์ฟ้องคดีนี้ หาได้กระทบสิทธิของโจทก์ที่จะฟ้อง
ขอให้จัดการทรัพย์สินมรดกของลูกหนี้ที่ตายแต่อย่างใดไม่

ฎ. ๒๔๖๘/๒๕๕๖

ตามคำให้การของ ล. ๔ ปฏิเสธว่า ล. ๔ ไม่ใช่ทายาทหรือ
ผู้จัดการมรดกหรือผู้ปกครองทรัพย์สินของ ล. ๕ ที่ตาย หรือว่า
ตนไม่ยอมรับฐานะเช่นนั้นตามกฎหมาย ศาลจึงต้องไต่สวน
ให้ได้ความดังกล่าวและมีคำสั่งตาม พรบ.ล้มฯ ม. ๘๓ ว.สอง
แต่ศาลล้มละลายกลางมิได้ดำเนินการ คงพิจารณาสืบพยาน
โจทก์ไป จึงเป็นการดำเนินการกระบวนการพิจารณาที่ผิดระเบียบ...

*****ฎ. ๓๒๘๐/๒๕๖๐*****

- **แม้ผู้ตายยื่นฎีกาหนีตามคำพิพากษาที่จก.นำมาเป็นมูลฟ้อง ขอให้จัดการมรดกของผู้ตายก็ตาม แต่โดยผลของคำพิพากษาศาลอุทธรณ์ย่อมผูกพันคู่ความในกระบวนการพิจารณาของศาลที่พิพากษา หรือมีคำสั่งนับตั้งแต่วันที่ได้พิพากษาหรือมีคำสั่ง จนถึงวันที่คำพิพากษา หรือคำสั่งนั้นได้ถูกเปลี่ยนแปลง แก้ไข กลับ หรืองดเสียตาม ป.วิ.พ. ม. ๑๔๕ ประกอบพรบ.จัดตั้งศาลล้มฯ ม.๑๔ จึงเป็นหน้าที่อาจกำหนดจำนวนได้โดยแน่นอน จก. ย่อมนำมาฟ้องขอให้จัดการทรัพย์สินมรดกของผู้ตายได้**

ฎ. ๓๒๘๐/๒๕๖๐ (ต่อ)

- ผู้ตายต้องรับผิดชอบตามคำพิพากษาต่อเจ้าหนี้อย่างลูกหนี้ร่วม เจ้าหนี้จะเรียกชำระหนี้จากลูกหนี้แต่คนใดคนหนึ่งสิ้นเชิง หรือแต่โดยส่วนก็ได้ตามแต่จะเลือกตาม ป.พ.พ. ม.๒๕๑ การที่เจ้าหนี้เดิมนำเจ้าพนักงานบังคับคดียึดที่ดินซึ่งมีราคาประเมินขณะยึดและราคาประเมินทุนทรัพย์ที่ใช้สำหรับเรียกเก็บค่าธรรมเนียมในการจดทะเบียนสิทธิและนิติกรรมซึ่งไม่ว่าจะพิจารณาโดยใช้ราคาใด ก็เพียงพอที่จะชำระหนี้แก่โจทก์ในส่วนที่จำเลยทั้งห้าต้องรับผิดชอบร่วมกันแล้ว ประกอบกับ ป.วิ.พ. ม. ๒๘๔ วรรคหนึ่ง (เดิม) (ม. ๓๐๐ ปัจจุบัน) บัญญัติห้ามมิให้ยึดหรืออายัดทรัพย์สินของลูกหนี้ตามคำพิพากษาเกินกว่าที่พอจะชำระหนี้ให้แก่เจ้าหนี้ตามคำพิพากษาพร้อมทั้งค่าฤชาธรรมเนียมและค่าฤชาธรรมเนียมในการบังคับคดี เจ้าหนี้ซึ่งเป็น โจทก์ย่อมไม่สามารถที่จะบังคับคดียึดหรืออายัดทรัพย์สินของผู้ตายซึ่งเป็นลูกหนี้ร่วมเพิ่มเติมได้อีก กรณีมีเหตุอื่นที่ไม่ควรให้จัดการทรัพย์สินมรดกของผู้ตายตามพรบ.ล้มฯ มาตรา ๘๒

ฉ. ๑๒๕๘/๒๕๐๓

- เมื่อศาลพิจารณาแล้วได้ความจริงตามหลักเกณฑ์ที่ ม. ๘๒ บัญญัติไว้ ม. ๘๔ กำหนดให้ศาลมีคำพิพากษาให้จัดการทรัพย์สินมรดกของลูกหนี้ โดยไม่ต้องมีคำสั่งพิทักษ์ทรัพย์ กองมรดกของลูกหนี้ได้ขาดแต่อย่างใด
- ม. ๘๕
- ม. ๘๖ เปรียบเทียบ ม. ๑๓๒

๒.๑.๒ กรณีที่ลูกหนี้ได้ถึงแก่ความตายในระหว่างการ พิจารณาคดีหรือเมื่อศาลได้มีคำพิพากษาให้ล้มละลายแล้ว

- ม. ๘๓, ฎ.๓๓๖๖/๔๐, ๑๕๖๔/๔๓
- จำเลยซึ่งเป็นลูกหนี้ตายระหว่างพิจารณาของศาลอุทธรณ์จึงไม่อาจมีคำสั่งพิทักษ์ทรัพย์ของจำเลยเด็ดขาดตาม พรบ.ล้มฯ ม. ๑๔ ดังโจทก์ฎีกาขอมาได้ ศาลฎีกาจึงพิพากษาให้จัดการทรัพย์มรดกของลูกหนี้ ตาม ม. ๘๔
- ประเด็นว่า การดำเนินกระบวนการพิจารณาชอบด้วยกฎหมายหรือไม่
- หากลูกหนี้เป็นนิติบุคคล ฎ. ๒๕๔/๕๕ และ ๑๘๑๐/๕๕ (ป.พ.พ. ๑๒๓๓/๑ - /๔) จก. ไม่มีอำนาจฟ้องนิติบุคคลที่นายทะเบียนชื้อออกแล้วศาลยังไม่ได้มีคำสั่งชื้อกลับเข้าสู่ทะเบียนก่อนฟ้อง

๒.๒ ในกรณีลูกหนี้เป็นนิติบุคคล (หมวด ๓)

๒.๒.๑ ผู้ชำระบัญชีขอให้นิติบุคคลล้มละลาย (ม. ๘๘)

- ฎ. ๑๑๗๒/๒๕๒๑

การที่ผู้ชำระบัญชียื่นคำร้องขอให้นิติบุคคลล้มละลายตาม ม. ๘๘ นั้น ไม่จำกัดว่าลูกหนี้มีทรัพย์สินไม่พอกับหนี้สินเป็นจำนวนมากน้อยเท่าใด

- และ ม. ๘๘ ว.๒ บัญญัติให้ศาลมีคำสั่งพิทักษ์ทรัพย์ของนิติบุคคลนั้นเด็ดขาดโดยทันที โดยไม่จำเป็นต้องไต่สวนพยานของผู้ชำระบัญชีแต่อย่างใด

๒.๒.๒ เจ้าหนี้ผู้เป็นโจทก์หรือ จ.พ.ท. มีคำขอให้บุคคลซึ่งเป็น
หุ้นส่วนจำพวกไม่จำกัดความรับผิดชอบละลายตามห้างหุ้นส่วนได้

- ม. ๘๕ ทั้งนี้ไม่ว่าจะเป็นกรณีตามหมวด ๑ หรือหมวด ๓
- ป.พ.พ. ม. ๑๐๒๕ อันว่าห้างหุ้นส่วนสามัญนั้นคือ ห้างหุ้นส่วน
ประเภทซึ่งผู้เป็นหุ้นส่วนหมดทุกคนต้องรับผิดชอบร่วมกันเพื่อหนี้
ทั้งปวงของหุ้นส่วนโดยไม่มีจำกัด
- ม. ๑๐๓๐ เมื่อใดห้างหุ้นส่วนซึ่งจดทะเบียนปิดนัดชำระหนี้
เมื่อนั้นเจ้าหนี้ของห้างหุ้นส่วนนั้นชอบที่จะเรียกให้ชำระหนี้เอา
แต่ผู้เป็นหุ้นส่วนคนใดคนหนึ่งก็ได้
- ม. ๑๐๓๓(๒) และ ๑๐๘๐

ฎ. ๑๑๓๒/๒๕๒๑

- ตามบทบัญญัติของ ม. ๘๕ มีประเด็นให้พิจารณาเพียงว่า ผู้ถูกขอให้ล้มละลายตามห้างเป็นหุ้นส่วนไม่จำกัดความรับผิดจริงหรือไม่เท่านั้น โดยบุคคลดังกล่าวไม่มีอำนาจต่อสู้อดีหรือนำสืบว่าตนมีทรัพย์สินที่จะชำระหนี้ของห้าง หรือมิใช่เป็นผู้มีหนี้สินส่วนตัว

ฎ. ๓๐๕๓/๔๕, ๑๓๒๐๓/๕๓,

๔๒๒๘/๕๘, ๒๔๕๘/๕๘ และ ๔๔๓๑/๖๐

แม้เดิม โจทก์จะเคยฟ้องห้างหุ้นส่วนจำกัดและหุ้นส่วนจำพวกไม่จำกัด
ความรับผิดชอบให้ล้มละลายพร้อมกันแต่แรก โดยศาลได้มีคำสั่งพิทักษ์
ทรัพย์เฉพาะของห้างหุ้นส่วนจำกัดเด็ดขาดและยกฟ้องหุ้นส่วนไม่จำกัด
ความรับผิดชอบเพราะมีเหตุอันสมควรที่จะไม่ให้ล้มละลาย ต่อมาเมื่อศาล
พิพากษาให้ห้างหุ้นส่วนจำกัดล้มละลาย เจ้าหนี้ผู้เป็น โจทก์หรือ จ.พ.ท.
ยังคงมีสิทธิที่จะยื่นคำขอเพื่อให้หุ้นส่วนจำพวกไม่จำกัดความรับผิด
ล้มละลายตาม ม. ๘๕ ได้อีก โดยไม่เป็นฟ้องซ้ำเพราะประเด็นที่ต้อง
วินิจฉัยตามคำฟ้องเดิมและคำร้องอาศัยเหตุต่างกัน
(ข้อสอบเนติบัณฑิต สมัยที่ ๖๓ ปีการศึกษา ๒๕๕๓)

ฎ. ๒๖๓๓/๒๕๔๔ และ ๒๓๓๘/๒๕๕๒

- หุ่นส่วนจำพวกไม่จำกัดความรับผิดชอบที่จะถูกขอให้ล้มละลายตามห้างตาม ม. ๘๖ ได้นั้น ต้องเป็นหุ่นส่วนอยู่ในขณะที่โจทก์ฟ้องและขณะที่ศาลมีคำสั่งพิทักษ์ทรัพย์ของห้างเด็ดขาดด้วย

(ข้อสอบผู้ช่วยผู้พิพากษาเมื่อวันที่ ๑๕ มิถุนายน ๒๕๕๖)

๒.๓ การขอให้ล้มละลายตามกฎหมายพิเศษ

๒.๓.๑ พระราชกำหนดการกู้ยืมเงินที่เป็นการฉ้อโกง
ประชาชน พ.ศ. ๒๕๒๓

๒.๓.๒ พระราชกำหนดการบริหารสินทรัพย์ไทย พ.ศ.
๒๕๔๔

กระบวนการพิจารณาคดีล้มละลาย

๑. ศาลที่มีอำนาจพิจารณาพิพากษาคดีล้มละลาย

ศาลล้มละลายกลางหรือศาลล้มละลายภาค; ๑๘ มิ.ย. ๒๕๔๒; พรบ. จัดตั้งฯ ศาลล้ม ม. ๓,๕,๗,๘, ๑๔ และ ๓๐ และพรบ.ล้มฯ ม. ๑๕๐, ๗

๒. กฎหมายที่ใช้ในการดำเนินคดีล้มละลาย: พ.ร.บ.จัดตั้งศาลล้มละลาย และวิธีพิจารณาคดีล้มละลาย พ.ศ. ๒๕๔๒ ม. ๑๔

การตรวจคำฟ้อง (๕๘๖๕/๕๕) การแก้ไขคำฟ้อง ม.๑๘๐ (๖๕๒๕/๕๔), การส่งคำคู่ความ: การแจ้งคำสั่งให้เจ้าหนี้ทราบ ม. ๗๓ ทวิ, ๗๖ (๑๑๘๐๒/๕๕) ฟ้องชำ ฟ้องซ้อน/คำร้องซ้อน ม. ๑๔๘, ๑๗๓ ว.สอง (๑) (๑๒๒๑๘/๕๕, ๖๒๗๖/๕๗, ๖๐๖๒/๕๘, ๗๔๐๕/๕๘)

ฎ. ๓๐๕๓/๔๕, ๑๓๒๐๓/๕๓,

๔๒๒๘/๕๘, ๒๔๕๘/๕๘ และ ๔๔๓๑/๖๐

แม้เดิม โจทก์จะเคยฟ้องห้างหุ้นส่วนจำกัดและหุ้นส่วนจำพวกไม่จำกัด
ความรับผิดชอบให้ล้มละลายพร้อมกันแต่แรก โดยศาลได้มีคำสั่งพิทักษ์
ทรัพย์เฉพาะของห้างหุ้นส่วนจำกัดเด็ดขาดและยกฟ้องหุ้นส่วนไม่จำกัด
ความรับผิดชอบเพราะมีเหตุอันสมควรที่จะไม่ให้ล้มละลาย ต่อมาเมื่อศาล
พิพากษาให้ห้างหุ้นส่วนจำกัดล้มละลาย เจ้าหนี้ผู้เป็น โจทก์หรือ จ.พ.ท.
ยังคงมีสิทธิที่จะยื่นคำขอเพื่อให้หุ้นส่วนจำพวกไม่จำกัดความรับผิด
ล้มละลายตาม ม. ๘๕ ได้อีก โดยไม่เป็นฟ้องซ้ำเพราะประเด็นที่ต้อง
วินิจฉัยตามคำฟ้องเดิมและคำร้องอาศัยเหตุต่างกัน
(ข้อสอบเนติบัณฑิต สมัยที่ ๖๓ ปีการศึกษา ๒๕๕๓)

* คำพิพากษาศฎีกาที่ ๖๒๗๖/๒๕๕๗ *

- ๔ พ.ย. ๔๒ ศาล (ในคดีแพ่ง) พิพากษาให้ ล. ๑ (หจก.) ชำระหนี้แก่ จก. ล.๑ ไม่ชำระ
- ต่อมา จก. นำมูลหนี้ดังกล่าวมาฟ้อง ล. ๑ ให้ล้มละลาย ศาลมีคำสั่งพิทักษ์ทรัพย์ของ ล. ๑ เต็มขาด
- ต่อมาเมื่อครบกำหนดระยะเวลาขอรับชำระหนี้ ไม่มี จห. รายใดยื่นคำขอรับชำระหนี้ ศาลจึงมีคำสั่งยกเลิกการล้มละลาย ล.๑ ตามม. ๑๓๕(๒)
- ต่อมา จก. ยื่นคำร้องในคดีดังกล่าวขอให้ ล. ๒ และ ล. ๓ ซึ่งเป็นหุ้นส่วนจำพวกไม่จำกัดค.รับผิดของ ล. ๑ ล้มละลายตาม ม. ๘๕ ศาลพิจารณาแล้วมีคำสั่งยกคำร้อง

* คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๖๒๗๖/๒๕๕๓ * (ต่อ)

- ต่อมา จก. นำมูลหนี้ตามคำพิพากษาคดีแพ่งเดิมมาฟ้องเป็นคดีนี้ขอให้จำเลยทั้งสามล้มละลาย
- ศาลล้มละลายกลางพิพากษายกฟ้อง ค่าฤชาธรรมเนียมเป็นพับ
- โจทก์อุทธรณ์ต่อศาลฎีกา (ตามกฎหมายเดิม)
- คำพิพากษาของศาลล้มละลายกลางที่ให้ยกฟ้องจำเลยที่ ๑ เป็นที่สุด เนื่องจากไม่มีคู่ความอุทธรณ์โต้แย้ง

โจทก์มีอำนาจฟ้อง ล.๒ และ ล.๓ หรือไม่?

แม้มูลหนี้ที่ จก. นำมาฟ้อง ล. ทั้งสามให้ล้มละลายคดีนี้เป็นหนี้ ตามคำพิพากษาของศาลระหว่าง จก. กับ ล. ๑ ซึ่งเป็นมูลหนี้ เดียวกับที่ จก. ฟ้อง ล.๑ ในคดีล้มละลายคดีก่อน แต่ จก. มิได้ยื่น คำขอรับชำระหนี้จากกอง ทส. ของ ล. ๑ ในคดีก่อน ต่อมาศาลมี คำสั่งยกเลิกการล้มละลายของ ล.๑ ตาม ม. ๑๓๕ (๒) แล้วก็ตาม แต่ผลของคำสั่งยกเลิกการล้มละลายไม่ทำให้ ล.๑ หลุดพ้น หนี้สินตามม.๑๓๖ ล. ๒ และ ๓ ในฐานะหุ้นส่วนประเภทไม่ จำกัดความรับผิดชอบของ ล.๑ จึงยังต้องรับผิดชอบในหนี้ของห้าง หุ้นส่วนจำกัด โดยไม่จำกัดจำนวนตาม ป.พ.พ. ม. ๑๐๗๗(๒)

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๖๒๓๖/๒๕๕๓ (ต่อ)

- จก. เคยยื่นคำร้องขอให้ ล. ๒ และ ๓ ถ่มละลายตามห้าง ล. ๑ ตาม ม. ๘๕ ศาลล้มมีคำสั่งยกคำร้อง ประเด็นที่ต้องวินิจฉัยตามคำร้องอาศัยเหตุต่างกับคดีนี้ที่ จก. ฟ้องขอให้ศาลมีคำสั่งพิทักษ์ทรัพย์ของ ล. ๒ และ ๓ เด็ดขาด โดยอ้างว่ามีหนี้สินล้นพ้นตัวตาม ม. ๕ คำฟ้องของ จก. คดีนี้จึงไม่เป็นฟ้องซ้ำ ตาม ป.วิ.พ. ม. ๑๔๘ ประกอบ พ.ร.บ. จัดตั้งฯ ม. ๑๔ จก. จึงมีอำนาจฟ้อง

คำพิพากษาฎีกาที่ ๖๐๖๒/๒๕๕๘

แม้จก.จะเคยนำหนี้ในคดีนี้ไปฟ้องจล.ทั้งสี่ในคดีแพ่ง ขอให้
จล.ทั้งสี่ชำระหนี้ โดยจก.และจล.ทั้งสี่เป็นคู่ความคนเดียวกัน
และคดีอยู่ระหว่างอุทธรณ์ก็ตาม แต่ในคดีดังกล่าวประเด็น
แห่งคดีมีว่า จล.ทั้งสี่จะต้องรับผิดชอบชำระหนี้แก่จก.หรือไม่
ส่วนในคดีนี้ประเด็นแห่งคดีมีว่า จล.ทั้งสี่มีหนี้สินล้นพ้นตัว
และสมควรถูกพิทักษ์ทรัพย์เด็ดขาดหรือไม่ จึงเป็นการยื่นคำ
ฟ้องคนละเรื่องกัน ฟ้องของจก.หาเป็นฟ้องซ้อนไม่

กรณีอื่นๆ ฎ. ๑๘๒๒/๒๕๖๐

เจ้าหน้าที่นำส่งสำเนาคำฟ้องคดีล้มซึ่งมีเจ้าพนักงานศาลรับรองสำเนา ถูกต้องมาทำข่าคำฟ้องอุทธรณ์เป็นการอ้างเอกสารเข้ามาภายหลัง ที่จ.พ.ท. ทำความเห็นเสนอต่อศาลล้มและศาลล้มมีคำสั่งให้ยกคำ ขอรับชำระหนี้ของเจ้าหน้าที่ตามความเห็นของ จ.พ.ท. แล้ว จึงเป็น ข้อเท็จจริงที่ไม่ได้กล่าวมาแล้วในชั้นสอบสวนของ จ.พ.ท. และ ศาลล้ม อันเป็นการฝ่าฝืนต่อ ป.วิ.พ.มาตรา ๒๔๕ (เดิม) ประกอบ พรบ.จัดตั้งศาลล้มฯ ม. ๒๘ (เดิม)

กระบวนการพิจารณาคดีล้มละลาย (ต่อ)

๓. ค่าธรรมเนียมและค่าใช้จ่ายในการขอให้ล้มละลาย

ม. ๑๗๕ (๑) + ม.๑๑

๔. การกำหนดวันนัดพิจารณาและคำให้การจำเลย ม. ๑๓

กฎหมายไม่ได้บัญญัติหรือกำหนดว่า ล. จะต้องยื่นคำให้การด้วย ดังนั้น ในคดีล้มละลาย ล. จะยื่นคำให้การหรือไม่ก็ได้ อย่างไรก็ตาม หาก ล. จะยื่นคำให้การก็ควรที่จะยื่นก่อนวันนัดพิจารณา มิฉะนั้น ศาลอาจมีคำสั่งไม่รับคำให้การ ล. ได้ (๓๐๒๖/๕๑)

อย่างไรก็ตาม ในกรณีที่ลูกหนี้ หรือ ล. ไม่มาศาลในวันสืบพยานและไม่ได้รับอนุญาตจากศาลให้เลื่อนคดี ศาลก็จะมีคำสั่งว่า ล. ขาดนัดพิจารณา (เทียบ ๓๒๖/๑๒)

กระบวนการพิจารณาคดีล้มละลาย (ต่อ)

๕. การพิจารณาและคำวินิจฉัยชี้ขาดคดีล้มละลาย ม. ๑๔

๕.๑ คำสั่งพิทักษ์ทรัพย์ของลูกหนี้เด็ดขาด ม. ๖ “พิพาทษา” หมายความว่า ตลอดถึงการที่ศาลวินิจฉัยชี้ขาดคดี โดยทำเป็นคำสั่ง

- แม้ศาลพิจารณาแล้วได้ความจริงตาม ม. ๕ หรือ ม. ๑๐ ศาลก็จะพิพาทษาให้ลูกหนี้หรือ ล. ล้มละลายทันทีไม่ได้ (๖๘๓๐/๔๓)
- ล.จะขอทุเลาการบังคับตามคำสั่งพิทักษ์ทรัพย์เด็ดขาดหรือคำพิพาทษาให้ล้มละลาย ตาม ป.วิ.พ. ม. ๒๓๑ ดังเช่นคดีแพ่งธรรมดา มิได้ (๕๒๕/๓๘)

กระบวนการพิจารณาคดีล้มละลาย (ต่อ)

๕.๒ คำพิพากษายกฟ้อง

๑) พิจารณาแล้วไม่ได้ความจริงตาม ม. ๘ หรือ ม. ๑๐

๓. คำประกันที่ ล. ทำกับธนาคาร ก. ในช่วงเวลาที่ ล. ถูกศาลแพ่งพิทักษ์ทรัพย์ของ ล. เต็มขาด จึงเป็นนิติกรรมที่ฝ่าฝืน ม. ๒๒ และ ๒๔ เป็นโมฆะ ตาม ป.พ.พ. ม. ๑๕๐ แต่ต่อมาศาลจังหวัดพลจะมีคำพิพากษาให้ ล.ชำระหนี้แก่ จก. คำพิพากษาดังกล่าวก็ไม่มีผลผูกพันศาลในคดีล้มละลาย ล.มิได้เป็นหนี้ จก. ตาม ม. ๘ (๒) จก. จึงไม่มีสิทธินำมูลหนี้ดังกล่าวมาฟ้องขอให้ ล. ล้มละลายได้ (๖๖๘๔/๕๗)

๕.๒ คำพิพากษายกฟ้อง

๒) ลูกหนี้นำสืบได้ว่าอาจชำระหนี้ได้ทั้งหมด

- แม้ว่าจำเลยจะ ได้รับ โอนกรรมสิทธิ์ที่ดินและห้องชุดดังกล่าวมา ภายหลังจากที่ โจทก์ได้ฟ้องคดีล้มละลายแล้วก็ตาม ย่อมเป็น ทรัพย์สินที่จก.สามารถบังคับชำระหนี้ได้ ห้ามกม.กำหนดว่าต้อง เป็นทส.ที่มีอยู่ก่อนฟ้องคดีล้มไม่ (๔๐๔๖/๔๑)
- ...แม้จำเลยเพิ่งแสดงในชั้นอุทธรณ์...และ โจทก์ไม่แก้อุทธรณ์ โต้แย้ง (๑๘๕๓๓/๕๖)

กระบวนการพิจารณาคดีล้มละลาย (ต่อ)

๓) มีเหตุอื่นที่ไม่ควรให้ลูกหนี้ล้มละลาย

- หนี้ขาดอายุความ แม้ ล. จะมีได้ยกขึ้นต่อสู้ว่าฟ้อง จก. ขาดอายุความ เป็นหนี้ที่ฟ้องร้องให้บังคับคดีไม่ได้จึงไม่อาจขอรับชำระหนี้ได้ตาม มาตรา ๕๔ (๑) ถือเป็นเหตุอย่างหนึ่งที่ไม่ควรให้ลูกหนี้ล้มละลาย ตาม ม. ๑๔ (๓๑/๒๒ และ ๒๒๒๐/๖๐)
- สิทธิเรียกร้องตามคำพิพากษาที่ล่วงเลยระยะเวลาในการบังคับคดีตาม ป.วิ.พ. ม. ๒๗๑ (เดิม) ก็ไม่อาจนำมาฟ้องลูกหนี้ตามคำพิพากษาให้ล้มละลายได้ (๒๕๐๐/๔๓)

ฎีกาที่ ๒๓๐๘/๒๕๖๕

จำเลยทั้งสองเป็นหนี้ โจทก์ตามคำพิพากษา แต่ไม่ปรากฏว่าจำเลยทั้งสอง เคยชำระหนี้ให้แก่โจทก์เลย แม้หนี้โจทก์ลดลงทุกปีจากเงินที่สหกรณ์ส่ง ให้แก่เจ้าพนักงานบังคับคดี แต่เป็นเงินที่สหกรณ์จ่ายคืนให้แก่สมาชิกที่ เสียดอกเบี้ยให้แก่สหกรณ์ การที่จำเลยทั้งสองได้รับเงินเฉลี่ยคืนแสดงว่า จำเลยทั้งสองมีภาระหนี้อยู่กับสหกรณ์ด้วย ส่งผลให้ในกรณีที่หาก สมาชิกภาพของจำเลยทั้งสองในสหกรณ์สิ้นสุดลง สหกรณ์มีสิทธินำเงิน ค่าหุ้นมาหักกลบหนี้ที่จำเลยทั้งสองมีอยู่กับสหกรณ์ได้และสหกรณ์มี ฐานะเป็นเจ้าหนี้บุริมสิทธิพิเศษเหนือเงินค่าหุ้นตาม พ.ร.บ.สหกรณ์ฯ มาตรา ๔๒ โจทก์จึงไม่มีโอกาสที่จะได้รับชำระหนี้จนครบถ้วนจากสิทธิ เรียกร้องของจำเลยทั้งสองในสหกรณ์ได้เลย กรณีไม่มีเหตุอื่นที่ไม่ สมควรให้จำเลยทั้งสองล้มละลาย

กระบวนการพิจารณาคดีล้มละลาย (ต่อ)

๖. การให้โอกาส ล. ในการต่อสู้คดี

พ.ร.บ.ล้มละลายฯ เป็นกฎหมายที่เกี่ยวข้องด้วยความสงบเรียบร้อยของประชาชน ศาลจะไม่เคร่งครัดในการนำสืบพยานหลักฐานของฝ่ายลูกหนี้หรือ ล. แม้ว่าจะฝ่าฝืนต่อบทบัญญัติแห่ง ป.วิ.พ. บ้างก็ตาม ศาลมีอำนาจรับฟังพยานหลักฐานเช่นว่านั้นได้ เช่น กรณี ล. มิได้ยื่นบัญชีระบุพยาน (๘๕๐/๓๔) กรณี ล. ยื่นบัญชีระบุพยานเพิ่มเติมล่วงระยะเวลาที่กฎหมายกำหนด (๓๘๒๓/๒๘) กรณี ล. มิได้ส่งสำเนาเอกสารให้อีกฝ่ายหนึ่งภายในระยะเวลาที่กฎหมายกำหนด (๑๘๐๔/๓๒) กรณีที่มีกฎหมายบังคับให้ต้องมีพยานเอกสารมาแสดง แต่ขอสืบพยานบุคคลเพื่อให้มีผลเป็นการเปลี่ยนแปลงแก้ไขเอกสาร (๕๒๓๓/๓๕)

คำอธิบาย กฎหมายล้มละลาย

พิมพ์ครั้งที่

๙

- การดำเนินคดีล้มละลาย
- กระบวนการพิจารณาเกี่ยวกับการฟื้นฟูกิจการของลูกหนี้รวมทั้งลูกหนี้ที่เป็นวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (ปรับปรุงแก้ไขตามพระราชบัญญัติล้มละลาย (ฉบับที่ ๑๐) พ.ศ. ๒๕๖๑)

ชีพ จุลมนต์

อดีตประธานศาลฎีกา

ดร.กนก จุลมนต์

ผู้พิพากษาศาลชั้นต้น

ประจำสำนักประธานศาลฎีกา

ภาษาอังกฤษ สำหรับ นักกฎหมาย

English for Lawyers

สำหรับนิสิตนักศึกษากฎหมายทุกระดับรวมทั้งชั้นเนติบัณฑิตและ
ผู้เตรียมตัวสอบเข้ารับราชการในตำแหน่งผู้ช่วยผู้พิพากษาและอัยการ
ผู้ช่วยทุกสนาม

ดร.กนก จุลมนต์
ผู้พิพากษาศาลชั้นต้นประจำสำนักประธานศาลฎีกา
ดร.สุธาทิพย์ จุลมนต์ ทัศนชัยกุล
ผู้พิพากษาศาลชั้นต้นประจำกองผู้ช่วยผู้พิพากษาศาลฎีกา

คำนำ

(พิมพ์ครั้งที่ 5)

การพิมพ์ครั้งที่ 5 ผู้เขียนทั้งสองได้เพิ่มเติมเนื้อหา ได้แก่

- 1) ข้อสอบภาษาอังกฤษสำหรับนักกฎหมายความรู้ชั้นเนติบัณฑิต สมัยที่ 75 (สอบ 9 เมษายน 2566)
- 2) ข้อสอบการอ่านจับใจความผู้ช่วยผู้พิพากษา (สนามเล็ก) (สอบ 15 กรกฎาคม 2566)
- 3) ข้อสอบแปลภาษาอังกฤษเป็นภาษาไทยอัยการผู้ช่วย (สนามใหญ่) (สอบ 29 เมษายน 2566)
- 4) ข้อสอบแปลภาษาไทยเป็นภาษาอังกฤษอัยการผู้ช่วย (สนามใหญ่) (สอบ 29 เมษายน 2566)
- 5) ข้อสอบแปลภาษาอังกฤษเป็นภาษาไทยผู้พิพากษา (สนามใหญ่) (สอบ 4 มีนาคม 2566) และ
- 6) ข้อสอบแปลภาษาไทยเป็นภาษาอังกฤษผู้ช่วยผู้พิพากษา (สนามใหญ่) (สอบ 4 มีนาคม 2566)

ทั้งได้ปรับปรุงแก้ไขเนื้อหาเดิมจากการพิมพ์ครั้งก่อน ๆ และเพิ่มเติมข้อสังเกต
และเทคนิคในการทำข้อสอบตามระเบียบคณะกรรมการตุลาการศาลยุติธรรมว่าด้วยการสมัคร
การสอบคัดเลือก และการทดสอบความรู้เพื่อบรรจุเป็นข้าราชการตุลาการในตำแหน่งผู้ช่วย
ผู้พิพากษา (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2567 (มีผลใช้บังคับ 20 มกราคม 2567) ด้วย

ผู้เขียนทั้งสองคนหวังเป็นอย่างยิ่งว่าหนังสือเล่มนี้เป็นทางเลือกหนึ่งสำหรับการ
ศึกษาวิชาภาษาอังกฤษสำหรับนักกฎหมายที่มีส่วนช่วยให้ นิสิต นักศึกษา และผู้เตรียมตัวสอบ
วิชาภาษาอังกฤษในสนามต่างๆ สามารถทำคะแนนสอบข้อนี้ได้ดีและสอบผ่านการสอบคัดเลือก
หรือการทดสอบความรู้ในสนามต่างๆ ตามที่ใช้หนังสือเล่มนี้ตั้งเป้าหมายไว้

ดร.กนก จุลมนต์ และ ดร.สุธาทิพย์ จุลมนต์ ทัศนชัยกุล
กุมภาพันธ์ 2567